

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 28 października 2009 r.

**Pan
Piotr Uszok
Prezydent
Miasta Katowice**

LKA-410-24-03/2009
P/09/092

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Miejskim w Katowicach², w zakresie kierowania osób do domów pomocy społecznej oraz finansowania ich pobytu przez organy samorządu terytorialnego w latach 2007 - 2009 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 11 września 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezydentowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Urzędu w zakresie spraw objętych kontrolą, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny częściowe i ustalenia kontroli:

1. W projektach uchwał budżetowych Miasta na lata 2007 – 2009 na finansowanie usług opiekuńczych oraz utrzymanie domów pomocy społecznej (zwanych dalej „DPS”) zaplanowano wydatki na poziomie potrzeb zgłoszonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach (zwany dalej „MOPS”). Faktyczne potrzeby na usługi opiekuńcze były jednak większe o 261 tys. zł (11,3 %) w 2007 r. i o 334 tys. zł (12 %)

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231 poz. 1701 ze zm., zwanej dalej „ustawą o NIK”

² zwanym dalej „Urzędem”

w 2008 r., a wydatki na utrzymanie DPS odpowiednio o 329 tys. zł (5,9 %) i 430 tys. zł (7,0 %), co uwzględniono w toku kolejnych zmian budżetu wprowadzanych w ciągu roku w poszczególnych latach.

2. Zagadnienia związane z zapewnieniem opieki osobom starszym i niepełnosprawnym uwzględniono w „*Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych*” (zwanej dalej „Strategią”), opracowanej zgodnie z wymogami art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³ i przyjętej uchwałą Rady Miasta z dnia 7 listopada 2004 r. NIK pozytywnie ocenia przedstawione w Strategii nowatorskie formy całodobowej pomocy, polegające na tworzeniu mieszkań chronionych oraz rodzinnych i dziennych domów pomocy. W celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych od 2008 r. wdrażany jest Miejski System Powiadamiania Ratunkowego. Ponadto, realizowane są pomocowe programy lokalne skierowane do osób starszych i niepełnosprawnych. NIK zwraca, jednak uwagę że w Strategii nie określono sposobu pomiaru oceniania realizacji przyjętych zadań i częstotliwości dokonywania oceny oraz osób lub instytucji odpowiedzialnych za zbieranie informacji w tym zakresie.
3. NIK ocenia pozytywnie realizację programów naprawczych w dwóch DPS „Przyjaźń” i „Zacisze”, funkcjonujących na terenie Katowic. Domy te osiągnęły wymagane standardy i uzyskały bezterminowe zezwolenie na prowadzenie działalności odpowiednio 21 czerwca 2007 r. i 3 czerwca 2008 r. Podkreślić jednak należy, że liczba miejsc jakimi dysponują ww. DPS (186) nie zabezpiecza potrzeb w tym zakresie. Według stanu na 31 grudnia 2007 r. i 2008 r., na miejsce w DPS oczekiwało odpowiednio 112 i 81 osób. Natomiast czas oczekiwania na miejsce w DPS „Przyjaźń” w ww. latach wynosił 6 miesięcy, a w DPS „Zacisze” - 7 miesięcy w 2007 r. i 3 miesiące w 2008 r.
4. Prezydent Miasta do 31 marca każdego roku ustalał i obwieszczał w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańców w poszczególnych DPS funkcjonujących na terenie Katowic, zgodnie z art. 60 ust. 2 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej. Średni miesięczny koszt w latach 2007 – 2009 ustalono zgodnie z art. 6 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej, przy czym w 2007 r. - według zasad określonych ww. przepisem w brzmieniu obowiązującym do 30 marca 2007 r.

Zgodnie z wymogami art. 152 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej, opłaty ustalone według faktycznego kosztu utrzymania dla mieszkańców DPS „Zacisze” wprowadzono

³ Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 ze zm.

w lipcu 2008 r., tj. w następnym miesiącu po uzyskaniu bezterminowego zezwolenia na prowadzenie działalności.

5. W ramach nadzoru, w okresie objętym kontrolą, przeprowadzono w domach pomocy społecznej po 2 kontrole merytoryczne oraz w każdym roku kontrolę finansową obejmującą 5 % wydatków. Przedmiotem kontroli merytorycznych, przeprowadzonych przez MOPS, było m.in. sprawdzenie postępowania z depozytami pensjonariuszy, jakość świadczonych usług w opinii mieszkańców DPS, prawidłowość pokrywania pensjonariuszom opłat za leki oraz opracowywanie indywidualnych planów wsparcia mieszkańców DPS. W wyniku kontroli do dyrektorów DPS skierowano zalecenia, których realizację sprawdzono w toku kontroli sprawdzających.

Stwierdzono jednak, że w ramach sprawowanego nadzoru nie zwrócono uwagi Dyrektorowi MOPS, że nie w pełni realizuje obowiązki wynikających z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej. Dyrektorka składała Radzie Miasta roczne sprawozdania z działalności MOPS, natomiast nie przedstawiała potrzeb z zakresu opieki społecznej. Podane w rocznych sprawozdaniach informacje o ilości udzielonych świadczeń z zakresu pomocy społecznej, liczbie osób skierowanych do DPS i korzystających z ośrodków wsparcia oraz z usług opiekuńczych, bez wskazania faktycznego zapotrzebowania na poszczególne świadczenia i usługi, zdaniem NIK, nie może być uznane za wypełnienie obowiązku informowania Rady Miasta o potrzebach społecznych mieszkańców Katowic.

Ponadto kontrola przeprowadzona w MOPS przez tut. Delegaturę NIK wykazała, że postanowienia § 8 uchwały Rady Miasta nr LXI/1403 podjętej w dniu 26.06.2006 r. *w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania*, są niezgodne z przepisami rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. *w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych*⁴. Zgodnie z § 5 rozporządzenia opłaty za usługi opiekuńcze należy uiścić w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym je wykonano. Natomiast w uchwale termin ten skrócono do 10 dnia miesiąca.

W wyniku ww. kontroli stwierdzono również, że nie sporządzono bilansu potrzeb Gminy w zakresie pomocy społecznej. Stosownie do postanowień art. 17 ust. 1 pkt 2

⁴ Dz. U. Nr 189, poz. 1598

ustawy o pomocy społecznej, sporządzenie bilansu potrzeb należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Podjęcie działań w celu wyegzekwowania od Dyrektora MOPS przedstawiania corocznie Radzie Miasta potrzeb z zakresu pomocy społecznej.**
- 2. Przygotowanie projektu uchwały w sprawie odpłatności za usługi opiekuńcze, szczegółowych warunków zwolnienia od opłat oraz trybu ich pobierania, z uwzględnieniem właściwego terminu płatności za ww. usługi.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezydenta, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.